

Įstatymas skelbtas: Žin., 2002, Nr. 73-3101
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTO STATUTO PATVIRTINIMO
ĮSTATYMAS

2002 m. liepos 5 d. Nr. IX-1042
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento statuto patvirtinimas

Patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento statutą (pridedamas).

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
2002 m. liepos 5 d.
įstatymu Nr. IX-1042

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTO
S T A T U T A S

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Statuto paskirtis

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento statutas (toliau – Statutas) reglamentuoja pagrindinius tarnybos Valstybės saugumo departamente (toliau – Saugumo departamentas, Departamentas) principus, Saugumo departamento organizacinę struktūrą ir valdymą, Saugumo departamento pareigūnų (toliau – saugumo pareigūnai) priėmimo į tarnybą bei atleidimo iš jos sąlygas ir tvarką, jų tarnybos eigą, saugumo pareigūnų skatinimą bei atsakomybę, socialines garantijas ir kitus jų statuso bei tarnybos ypatumus.

2 straipsnis. Saugumo pareigūnų teisinio statuso reglamentavimas

Saugumo pareigūnų statusą reglamentuoja Valstybės saugumo departamento įstatymas, šis Statutas ir kiti teisės aktai.

ANTRASIS SKIRSNIS
SAUGUMO DEPARTAMENTO SISTEMA IR VALDYMAS

3 straipsnis. Saugumo departamento sistema

1. Saugumo departamento sistemą sudaro Saugumo departamento centrinis aparatas ir teritorinės įstaigos bei specialios paskirties įstaigos prie Saugumo departamento (toliau –

specialios paskirties įstaigos). Saugumo departamento struktūrą sudaro Saugumo departamento centrinis aparatas (su struktūriniais padaliniais) bei teritorinės įstaigos.

2. Saugumo departamento centrinis aparatas atlieka Saugumo departamento funkcijas, organizuoja ir kontroliuoja teritorinių bei specialios paskirties įstaigų darbą.

3. Teritorinės įstaigos pagal Saugumo departamento generalinio direktoriaus joms suteiktus įgaliojimus atlieka funkcijas nustatytuose Lietuvos Respublikos administraciniuose teritoriniuose vienetuose.

4 straipsnis. Saugumo departamento vadovybė

1. Saugumo departamentui vadovauja generalinis direktorius. Generalinis direktorius turi pavaduotojus.

2. Saugumo departamento generalinio direktoriaus patariamoji institucija yra Saugumo departamento kolegija.

3. Saugumo departamento generalinis direktorius:

1) organizuoja Departamento darbą ir jam vadovauja;

2) atstovauja Departamentui;

3) teikia Respublikos Prezidentui kandidatus į Saugumo departamento generalinio direktoriaus pavaduotojų pareigas, taip pat siūlymus dėl jų atleidimo iš pareigų;

4) teikia Ministrui Pirmininkui kandidatus į specialios paskirties įstaigų vadovų pareigas, taip pat siūlymus dėl šių įstaigų vadovų atleidimo iš pareigų;

5) nustatyta tvarka teikia įstatymų ir kitų teisės aktų projektus įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turinčioms valstybės institucijoms;

6) nustato Saugumo departamento struktūrą, steigia ir likviduoja Saugumo departamento centrinio aparato struktūrinius padalinius bei teritorines įstaigas;

7) tvirtina Saugumo departamento centrinio aparato struktūrinių padalinių ir teritorinių įstaigų nuostatus, nustato ir tvirtina Saugumo departamento pareigūnų bei kitų valstybės tarnautojų etatų ir pareigybių sąrašus;

8) priima į tarnybą ir atleidžia iš tarnybos Saugumo departamento pareigūnus bei kitus valstybės tarnautojus, sprendžia jų perkėlimo į kitas pareigas, nušalinimo nuo pareigų bei kitus klausimus, susijusius su jų teisiniu statusu;

9) sudaro Saugumo departamento kolegiją, Atestacijos komisiją bei tvirtina jų veiklą reglamentuojančius teisės aktus;

10) Saugumo departamento pareigūnams suteikia saugumo pareigūnų tarnybinius rangus ir kvalifikacines kategorijas, išskyrus tarnybinius rangus, kuriuos suteikia Respublikos Prezidentas;

11) valstybės saugumo klausimais teikia informaciją, išvadas bei rekomendacijas Respublikos Prezidentui, Seimui ir Vyriausybei, o prireikus – valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms;

12) vykdo Respublikos Prezidento, Seimo, Vyriausybės pavedimus, susijusius su Saugumo departamento funkcijomis;

13) leidžia įsakymus, kontroliuoja, kaip jie vykdomi;

14) atlieka kitas Valstybės saugumo departamento įstatyme bei kituose teisės aktuose numatytas funkcijas.

4. Saugumo departamento generalinio direktoriaus pavaduotojai organizuoja ir kontroliuoja struktūrinių padalinių darbą, neviršydami generalinio direktoriaus jiems suteiktų įgaliojimų.

5. Kai Saugumo departamento generalinis direktorius yra išvykęs, negali eiti pareigų dėl ligos ar kitų svarbių priežasčių, jo pareigas eina generalinio direktoriaus įgaliotas generalinio direktoriaus pavaduotojas.

5 straipsnis. Saugumo departamento kolegija

1. Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu sudaroma Saugumo departamento kolegija (toliau – Kolegija). Kolegija sudaroma iš generalinio direktoriaus, jo pavaduotojų, generalinio direktoriaus į ją paskirtų centrinio aparato valdybų, skyrių, teritorinių įstaigų viršininkų ir kitų Saugumo departamento pareigūnų.

2. Kolegija svarsto ir apibendrina Saugumo departamento darbą, svarsto kitus generalinio direktoriaus jai pavestus bei Kolegijos narių iškeltus klausimus. Kolegijos sprendimai įforminami nutarimais.

3. Kolegijos veiklą reglamentuoja generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinti Kolegijos nuostatai.

6 straipsnis. Atestacijos komisija

1. Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu sudaroma nuolatinė Atestacijos komisija. Ji susideda iš generalinio direktoriaus skirtų saugumo pareigūnų.

2. Atestacijos komisija vertina saugumo pareigūnų darbą ir jo rezultatus, sprendžia, ar pareigūnai tinka eiti konkrečias pareigas, taip pat svarsto saugumo pareigūnų kvalifikacinių kategorijų ir pirmųjų tarnybinių rangų nustatymo klausimus ir teikia generaliniam direktoriui pasiūlymus dėl kvalifikacinių kategorijų ir pirmųjų tarnybinių rangų suteikimo.

3. Saugumo pareigūnų atestavimo teisinius pagrindus, periodiškumą ir tvarką bei Atestacijos komisijos veiklą reglamentuoja generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinti Atestacijos nuostatai.

7 straipsnis. Saugumo pareigūnai

1. Saugumo pareigūnai yra statutiniai valstybės tarnautojai, paskirti į tam tikras pareigas Saugumo departamento sistemoje ir turintys administracinius įgaliojimus nepavaldiems asmenims.

2. Saugumo pareigūnais asmenys tampa paskirti į konkrečias pareigas ir prisiekę Lietuvos valstybei.

3. Saugumo pareigūnai atlieka Valstybės saugumo departamento įstatyme, Žvalgybos įstatyme, kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas. Saugumo pareigūnų funkcijos, teisės ir pareigos taip pat reglamentuojamos Saugumo departamento centrinio aparato struktūrinių padalinių ir teritorinių įstaigų nuostatuose, saugumo pareigūnų pareiginiuose nuostatuose bei kituose Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymais patvirtintuose teisės aktuose.

TREČIASIS SKIRSNIS SAUGUMO PAREIGŪNŲ TARNYBA

8 straipsnis. Saugumo pareigūnų tarnyba

1. Saugumo pareigūnų tarnyba grindžiama tarnybinio pavaldumo principu.

2. Saugumo pareigūnas privalo vykdyti aukštesniojo pagal pavaldumą saugumo pareigūno įsakymus ar nurodymus. Apie gautą įsakymą ar nurodymą, prieštaraujantį įstatymui ar viršijantį aukštesniojo pagal pavaldumą pareigūno tarnybinius įgaliojimus, saugumo pareigūnas turi nedelsdamas pranešti Saugumo departamento generaliniam direktoriui arba generalinio direktoriaus pavaduotojui, kurioje atitinkama tarnybinės veiklos sritis. Apie Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymą ar nurodymą, aiškiai prieštaraujantį įstatymui, nedelsiant pranešama generaliniam prokurorui ar jo pavaduotojui. Įstatymui prieštaraujančio įsakymo ar nurodymo vykdymas neatleidžia nuo atsakomybės.

3. Tiesiogiai į aukštesnįjį vadovą galima kreiptis, jeigu tiesioginio vadovo įsakymai ar nurodymai yra neteisėti, taip pat jeigu tiesioginis vadovas nesprendžia jo kompetencijai priskirtų klausimų arba dėl kitų svarbių priežasčių. Saugumo pareigūnai į kito struktūrinio padalinio pareigūną tarnybos reikalais gali kreiptis gavę savo tiesioginio vadovo sutikimą (leidimą).

4. Saugumo pareigūnai Saugumo departamento generalinio direktoriaus nustatyta tvarka gali būti siunčiami į tarnybines komandiruotes.

5. Esant tarnybiniam būtinumui, Saugumo departamento generalinio direktoriaus raštišku ar žodiniu nurodymu saugumo pareigūnai gali būti skiriami budėti arba būti tarnybiniuose parengtyje.

9 straipsnis. Saugumo pareigūnų veiklos garantijos

1. Baudžiamoji byla saugumo pareigūnui gali būti iškelta generalinio prokuroro ar jo pavaduotojo nutarimu.

2. Einantys tarnybines pareigas saugumo pareigūnai negali būti atvesdinti, sulaikyti, negali būti atliekama šių asmenų, jų daiktų, asmeninių ar tarnybinių transporto priemonių krata, jeigu su tuo nesutinka ar nedalyvauja saugumo pareigūno tiesioginis vadovas ar kitas Saugumo departamento generalinio direktoriaus įgaliotas atstovas, išskyrus atvejus, kai saugumo pareigūnas sulaikomas akivaizdžiai darantis nusikaltimą. Šiuo atveju saugumo pareigūną sulaikiusi institucija apie jo sulaikymą per 24 valandas privalo pranešti Saugumo departamento generaliniam direktoriui ir generaliniam prokurorui ar jo pavaduotojui.

3. Saugumo pareigūnai už administracinius teisės pažeidimus atsako drausmine tvarka pagal šį Statutą, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Medžiaga dėl saugumo pareigūno padaryto administracinio teisės pažeidimo, už kurį taikoma drausminė atsakomybė, perduodama Saugumo departamento generaliniam direktoriui.

4. Saugumo pareigūnų ir jų šeimos narių apsaugai gali būti taikomos priemonės, numatytos Baudžiamojo proceso bei operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio įstatyme.

5. Duomenys apie saugumo pareigūnus valstybės tarnautojų registrui neteikiami.

10 straipsnis. Tapatybės bei tarnybines priklausomybės neatskleidžiančių dokumentų ir priemonių naudojimas

1. Saugumo pareigūnai, atlikdami tarnybos užduotis, gali naudotis tapatybės bei tarnybines priklausomybės neatskleidžiančiais dokumentais ir priemonėmis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų bei priemonių išdavimo, naudojimo, paėmimo ir grąžinimo pagrindus bei tvarką reglamentuoja Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymas bei kiti teisės aktai.

11 straipsnis. Saugumo pareigūnų veiklos apribojimai

1. Saugumo pareigūnams draudžiama:

1) būti politinių partijų, politinių organizacijų nariais, rėmėjais ar dalyvauti jų veikloje, taip pat dalyvauti bet kokioje kitoje politinėje veikloje;

2) būti įmonės, įstaigos ar organizacijos skiriamu (renkamu) valdymo institucijos nariu ir už šį darbą gauti atlyginimą;

3) sudaryti sandorius Saugumo departamento vardu su individualiomis (personalinėmis) įmonėmis, ūkinėmis bendrijomis, kurių savininkai, tikrieji nariai ar komanditoriai yra jie patys ar asmenys, nurodyti Statuto 16 straipsnio 8 punkte, taip pat su akcinėmis bendrovėmis, kuriose jie patys ar nurodyti asmenys turi akcijų ar pagal įgaliojimą valdo kito asmens akcijas;

4) atstovauti šalies ir užsienio valstybių įmonių interesams;

5) dirbti samdomu darbuotoju, patarėju, ekspertu ar konsultantu privačiuose juridiniuose asmenyse, valstybės ar savivaldybės įmonėse, kitose valstybės ar savivaldybės institucijose bei įstaigose, viešosiose įstaigose, taip pat gauti kitą atlyginimą, negu numatytas įstatymų ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių saugumo pareigūnų darbo užmokestį, išskyrus atvejus, kai tai būtina tarnybos interesams, ir ne ilgiau, negu tai reikalinga nustatytam užduoties tikslui pasiekti;

6) streikuoti ar piketuoti.

2. Saugumo pareigūnas negali priimti dovanų ar paslaugų, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių su pareigų ėjimu, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus.

3. Saugumo pareigūnas Saugumo departamento generalinio direktoriaus pritarimu gali dirbti mokslinį, pedagoginį ar kūrybinį darbą, taip pat gauti atlyginimą už mokslinį ir autorinį atlyginimą už kūrinius, laikomus intelektualinės nuosavybės teisių objektais.

12 straipsnis. Saugumo pareigūnų rengimas ir kvalifikacijos kėlimas

1. Saugumo pareigūnai gali būti rengiami, taip pat gali kelti kvalifikaciją bendrosiose ir specialiosiose Lietuvos bei užsienio valstybių mokslo, mokymo ir kitose įstaigose.

2. Pagal patvirtintas programas saugumo pareigūnams Saugumo departamento Mokymo centre organizuojami kvalifikacijos kėlimo kursai.

3. Saugumo departamentas gali sudaryti su saugumo pareigūnu sutartį dėl apmokėjimo už jo mokslą sąlygų. Saugumo pareigūnas, nevykdęs sutarties, neišdirbęs sutartyje numatyto laiko ar nesibaigus sutarties terminui atsistatydinęs iš valstybės tarnybos arba atleistas dėl savo kaltės, privalo atlyginti Saugumo departamentui su jo mokymu susijusias išlaidas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
SAUGUMO PAREIGŪNŲ PRIĖMIMAS Į TARNYBĄ, PERKĖLIMAS Į KITAS
PAREIGAS, ATLEIDIMAS IŠ TARNYBOS

13 straipsnis. Reikalavimai asmenims, norintiems tarnauti saugumo pareigūnais

1. Saugumo pareigūnais į tarnybą gali būti priimami nepriekaištingos reputacijos, ne jaunesni kaip 20 metų, mokantys valstybinę kalbą Lietuvos Respublikos piliečiai, Karo prievolės įstatymo nustatyta tvarka atlikę privalomąją pradinę karo tarnybą arba įstatymų nustatyta tvarka atleisti nuo jos bei tinkantys konkrečioms pareigoms pagal išsilavinimą, intelektą ir moralines savybes, dalykinį ir fizinį pasirengimą bei sveikatos būklę.

2. Tam tikroms pareigybėms Saugumo departamento generalinis direktorius gali nustatyti papildomus reikalavimus (išsilavinimo, profesinės veiklos, darbo stažo, užsienio kalbų mokėjimo).

3. Saugumo pareigūnais gali būti skiriami asmenys, turintys išsilavinimą, būtiną skiriamoms pareigoms pagal Valstybės tarnybos įstatymo reikalavimus.

14 straipsnis. Saugumo pareigūnų atranka

Asmenys tarnauti saugumo pareigūnais priimami atrankos būdu. Atranka atliekama Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymo nustatyta tvarka, siekiant nustatyti, ar asmuo tinkamas tarnauti saugumo pareigūnu.

15 straipsnis. Sveikatos tikrinimas

Asmenys, pareiškę norą tarnauti Saugumo departamente, siunčiami į atitinkamą medicininės ekspertizės komisiją. Komisija pateikia išvadą apie asmens sveikatos būklę.

16 straipsnis. Priėmimo į tarnybą Saugumo departamente apribojimai

Į tarnybą Saugumo departamente negali būti priimami asmenys:

- 1) teisti už tyčinį nusikaltimą ar nusikaltimą valstybės tarnybai;
- 2) atleisti už pareigūno vardą diskredituojančius veiksmus;
- 3) atleisti iš valstybės tarnybos už tarnybinį nusižengimą arba praradus pasitikėjimą, jeigu nuo atleidimo dienos nepraėjo 10 metų;
- 4) atsisakę prisiekti Lietuvos valstybei;
- 5) politinių partijų, politinių organizacijų nariai ar rėmėjai arba asmenys, kitaip dalyvaujantys jų veikloje ar bet kokioje kitoje politinėje veikloje;
- 6) buvę SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) kadriniai darbuotojai – pagal įstatymo „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos“ reikalavimus;
- 7) kuriems yra taikomi veiklos apribojimai pagal Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymą;
- 8) kurių tėvai, įtėviai, broliai, seserys, sutuoktiniai, vaikai, įvaikiai tarnauja saugumo pareigūnais ir su kuriais būtų tiesioginio pavaldumo ryšys.

17 straipsnis. Priėmimo į tarnybą tvarka, saugumo pareigūno priesaika

1. Asmenys, išskyrus skiriamus Respublikos Prezidento dekretu, į tarnybą Saugumo departamente priimami ir į pareigas skiriami generalinio direktoriaus įsakymu.

2. Saugumo pareigūnas pradeda eiti pareigas prisiekęs Lietuvos valstybei. Kiekvienas pareigūnas prisiekia asmeniškai ir pasirašo priesaikos tekstą. Šis tekstas saugomas pareigūno asmens byloje.

18 straipsnis. Bandomasis laikotarpis

1. Priimant į tarnybą Saugumo departamente, saugumo pareigūnui nuo skyrimo į pareigas dienos nustatomas 6 mėnesių bandomasis laikotarpis. Atostogų ir laikino nedarbingumo laikas į bandomąjį laikotarpį neįskaitomas. Respublikos Prezidento skiriamams pareigūnams bandomasis laikotarpis nenustatomas.

2. Bandomuoju laikotarpiu Saugumo departamento generalinis direktorius turi teisę su saugumo pareigūnu nutraukti tarnybos santykius nenurodydamas jam priežasčių. Šiuo atveju saugumo pareigūnas atleidžiamas iš tarnybos pagal šio Statuto 22 straipsnio 1 dalies 7 punktą.

19 straipsnis. Tarnybinis pažymėjimas ir uniforma

1. Saugumo pareigūnai turi tarnybinį pažymėjimą ir uniformą su skiriamaisiais ženklais. Saugumo pareigūnai gali turėti tarnybinį ženklą.

2. Saugumo pareigūnų uniforma siuvama pagal Vyriausybės patvirtintus eskizus ir modelius. Skiriamųjų ženklų pavyzdžius tvirtina ir jų išdėstymo tvarką nustato Vyriausybė.

3. Uniformos išdavimo ir dėvėjimo tvarką nustato Saugumo departamento generalinis direktorius.

4. Saugumo departamento generalinio direktoriaus nustatyta tvarka saugumo pareigūnams gali būti išmokama 80 procentų uniformos vertės kompensacija.

20 straipsnis. Perkėlimas į kitas pareigas

1. Saugumo pareigūnas Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu gali būti perkeltas į aukštesnės, lygiareikšmės ar žemesnės saugumo pareigūno pareigas.

2. Saugumo pareigūnas į aukštesnės pareigas gali būti perkeltas:

- 1) pareigūno sutikimu;
- 2) esant tarnybiniam būtinumui – ne ilgiau kaip 3 mėnesiams.

3. Saugumo pareigūnas į lygiareikšmės pareigas gali būti perkeltas:

- 1) savo prašymu ar sutikimu;
- 2) dėl darbuotojų skaičiaus mažinimo;
- 3) esant tarnybiniam būtinumui – ne ilgiau kaip 3 mėnesiams.

4. Saugumo pareigūnas į žemesnės pareigas gali būti perkeltas:

- 1) savo prašymu ar sutikimu;
- 2) dėl darbuotojų skaičiaus mažinimo – jei nėra galimybės perkelti į lygiareikšmės pareigas;

3) dėl sveikatos būklės – jei nėra galimybės perkelti į lygiareikšmės pareigas;

4) už drausminį nusižengimą.

5. Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakyme dėl saugumo pareigūno perkėlimo į lygiareikšmės ar žemesnės pareigas turi būti nurodomas perkėlimo pagrindas.

21 straipsnis. Laikinas pavedimas atlikti kitas pareigas

1. Esant tarnybiniam būtinumui, Saugumo departamento generalinis direktorius įsakymu gali neperkeldamas į kitas pareigas laikinai pavesti saugumo pareigūnui be jo sutikimo atlikti kitas jo kvalifikaciją atitinkančias aukštesnės, lygiareikšmės arba žemesnės saugumo pareigūno pareigas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas laikinas pavedimas saugumo pareigūnui negali trukti ilgiau kaip 1 metus per 5 jo tarnybos Saugumo departamente metus.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka pavedus saugumo pareigūnui atlikti aukštesnės pareigas, mokamas šias pareigas atitinkantis darbo užmokestis. Pavedus atlikti žemesnės pareigas, mokamas darbo užmokestis, gautas iki laikino pavedimo.

4. Saugumo pareigūnui jo sutikimu gali būti pavesta kartu su pagrindinėmis pareigomis atlikti ir laikinai nesančio pareigūno pareigas ar papildomas užduotis. Pavedus atlikti ir kitas pareigas ar užduotis, saugumo pareigūnui mokamos įstatymų, reglamentuojančių saugumo pareigūnų darbo apmokėjimo sąlygas, nustatytos priemonės.

22 straipsnis. Atleidimo iš tarnybos pagrindai

1. Saugumo pareigūnas iš tarnybos Saugumo departamente atleidžiamas:

- 1) jam atsistatydinus;
- 2) įsiteisėjus teismo nuosprendžiui, kuriuo pareigūnui yra paskirta bausmė už tyčinį nusikaltimą ar nusikaltimą valstybės tarnybai arba bausmė, dėl kurios jis negali eiti savo pareigų;
- 3) netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės;
- 4) Atestacijos komisijos sprendimu pripažintas netinkamu tęsti tarnybą;
- 5) sulaužęs priesaiką;

6) kai jis pagal medicinos ar invalidumą nustatančios komisijos išvadą negali tęsti tarnybos;

7) neišlaikęs bandomojo laikotarpio;

8) paaiškėjus, kad priimant į tarnybą buvo nuslėpti ar pateikti neatitinkantys tikrovės duomenys (dokumentai), dėl kurių asmuo negalėjo būti priimtas į tarnybą;

9) kai jis savo poelgiu tarnybos ar ne tarnybos metu žemina saugumo pareigūno vardą;

10) paaiškėjus šio Statuto 11 ar 16 straipsniuose nurodytai aplinkybei;

11) kai jis padaro drausminį nusižengimą, jei prieš tai jam nors vieną kartą per paskutinius 12 mėnesių buvo taikyta drausminė nuobauda – griežtas papeikimas ar griežtesnė nuobauda;

12) kai jam už drausminį nusižengimą taikoma drausminė nuobauda – atleidimas iš tarnybos;

13) sulaukęs šio Statuto 47 straipsnyje nustatyto amžiaus arba ištarnavęs įstatymų nustatytą laikotarpį pareigūnų ir karių valstybinei pensijai gauti, jeigu jo tarnybos laikas nustatyta tvarka nebuvo pratęstas arba baigėsi jo tarnybos pratęsimo terminas;

14) dėl darbo organizavimo pakeitimų mažinant darbuotojų skaičių;

15) kai įstatymų nustatytais atvejais į tarnybą grįžta pirmiau šias pareigas ėjęs pareigūnas;

16) kai jam įstatymų nustatyta tvarka atimamos specialiosios teisės, susijusios su jo tiesioginių pareigų atlikimu;

17) kai jis atsisako dirbti pakeitus tarnybos sąlygas šio Statuto 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte, 20 straipsnio 3 dalies 3 punkte ir 21 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais;

18) kai jis yra laikinai nedarbingas daugiau kaip 120 kalendorinių dienų iš eilės arba daugiau kaip 140 kalendorinių dienų per paskutinius 12 mėnesių, jeigu įstatymų nenustatyta, kad tam tikros ligos atveju pareigos paliekamos ilgesnį laiką, ir jeigu neatvykimas į darbą nesusijęs su kūno sužalojimu, suluošinimu ar kitu sveikatos sutrikimu, atsiradusiu einant tarnybines pareigas.

2. Saugumo pareigūno vardo žeminimas – veika, kuria pareigūnas pažemina Saugumo departamento autoritetą, sudaro neigiamą klaidingą visuomenės nuomonę apie Saugumo departamentą, jo pareigūnus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1029](#), 2007-01-18, *Žin.*, 2007, Nr. 8-316 (2007-01-19)

23 straipsnis. Saugumo pareigūno atleidimas iš tarnybos jam atsistatydinus

1. Saugumo pareigūnas turi teisę atsistatydinti savo noru, apie tai raštu įspėjęs Saugumo departamento generalinį direktorių ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų. Jeigu generalinis direktorius sutinka, tarnyba gali būti nutraukta praėjus 3 kalendorinėms dienoms nuo prašymo padavimo.

2. Jei prašymas atleisti iš tarnybos pagrįstas pareigūno liga ar invalidumu, trukdančiais tinkamai atlikti tarnybines pareigas, jis turi būti patenkintas nuo pareigūno prašyme nurodytos dienos.

3. Saugumo pareigūnas turi teisę atšaukti prašymą ne vėliau kaip per 3 kalendorines dienas nuo jo padavimo dienos, jei nėra priimtas generalinio direktoriaus įsakymas dėl atleidimo šiuo pagrindu.

24 straipsnis. Reikalavimai atleidžiant iš tarnybos

1. Negalima atleisti saugumo pareigūno iš tarnybos jo laikinojo nedarbingumo laikotarpiu ar atostogų metu, išskyrus atleidimą pagal šio Statuto 22 straipsnio 1 dalies 1, 2, 6, 8, 16, 18 punktus. Jei saugumo pareigūnas atleistas iš tarnybos pažeidžiant šią nuostatą, jo atleidimo diena laikoma kita po atostogų ar kita po laikinojo nedarbingumo pasibaigimo tarnybos diena.

2. Negalima atleisti iš tarnybos Saugumo departamente nėščios moters, taip pat motinos arba tėvo, auginančių vaiką iki 3 metų, jeigu nėra šių saugumo pareigūnų kaltės.

3. Atleisti saugumo pareigūną iš tarnybos pagal šio Statuto 22 straipsnio 1 dalies 14 punktą galima tik įspėjęs jį raštu prieš 2 mėnesius. Nėščiai moteriai (kai Saugumo departamentas ar specialios paskirties įstaiga likviduojama), moteriai ar vyrui, vieniems auginantiesiems vaiką (vaikus) iki 14 metų, asmeniui, kuriam iki teisės gauti visą senatvės pensiją liko ne daugiau kaip 5 metai, apie numatomą atleidimą iš tarnybos turi būti pranešama raštu prieš 4 mėnesius. Jei saugumo pareigūnas atleidžiamas iš tarnybos nepasibaigus įspėjimo laikui, jo atleidimo data perkeliama iki to laiko, kada turėjo pasibaigti įspėjimo terminas.

4. Atleisti saugumo pareigūną iš tarnybos pagal šio Statuto 22 straipsnio 1 dalies 14 ir 15 punktus galima tik tuo atveju, jeigu nėra galimybės jį perkelti į lygiareikšmes pareigas arba saugumo pareigūno sutikimu – į žemesnes pareigas.

25 straipsnis. Atleidimo iš tarnybos tvarka

1. Saugumo pareigūnai iš tarnybos atleidžiami Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu, išskyrus pareigūnus, atleidžiamus Respublikos Prezidento dekretu.

2. Atleidžiamas iš tarnybos saugumo pareigūnas Saugumo departamento generalinio direktoriaus nustatyta tvarka privalo ne vėliau kaip atleidimo dieną grąžinti tarnybinį ginklą, specialiąsias priemones, tarnybinį pažymėjimą, tarnybinį ženklą, dokumentus bei kitas darbo priemones, kurias jis gavo eidamas tarnybines pareigas.

26 straipsnis. Išbraukimas iš saugumo pareigūnų sąrašų

Mirę, įstatymų nustatyta tvarka paskelbti mirusiais, pripažinti nežinia kur esančiais saugumo pareigūnai išbraukiami iš pareigūnų sąrašų Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu.

27 straipsnis. Grąžinimas į tarnybą

1. Saugumo pareigūnas, nesutinkantis su atleidimu iš tarnybos, per 1 mėnesį nuo atleidimą patvirtinančio dokumento gavimo dienos turi teisę kreiptis į teismą.

2. Teismui grąžinus neteisėtai atleistą saugumo pareigūną į ankstesnes pareigas, šiam pareigūnui išmokamas jo vidutinis mėnesinis darbo užmokestis už visą priverstinės pravaikštos laiką.

28 straipsnis. Saugumo pareigūnų rezervas

1. Saugumo departamente gali būti sudaromas saugumo pareigūnų rezervas. Į saugumo pareigūnų rezervą gali būti įtraukiami iš tarnybos Saugumo departamente atleisti saugumo pareigūnai, dirbantys kitose institucijose ir atliekantys atskiras Saugumo departamento tarnybines užduotis. Asmenys gali būti laikomi saugumo pareigūnų rezerve ne ilgiau kaip 4 metus.

2. Saugumo pareigūnų rezervo sudarymo ir veiklos tvarką nustato Saugumo departamento generalinis direktorius.

PENKTASIS SKIRSNIS

SAUGUMO PAREIGŪNŲ TARNYBINIAI RANGAI IR KVALIFIKACINĖS KATEGORIJOS

29 straipsnis. Saugumo pareigūnų tarnybinių rangų suteikimo tvarka

1. Valstybės saugumo departamento įstatyme numatyti saugumo pareigūnų tarnybiniai rangai (toliau – tarnybiniai rangai) suteikiami Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu, atsižvelgiant į pareigūno einamas pareigas, ištarnautą laiką, profesinę patirtį, tarnybinės veiklos rezultatus. Saugumo departamento generaliniam direktoriui ir jo pavaduotojams tarnybinius rangus suteikia Respublikos Prezidentas.

2. Saugumo pareigūnams, išskyrus generalinio direktoriaus pavaduotojus, pirmasis tarnybinis rangas suteikiamas po 6 mėnesių bandomojo laikotarpio.

3. Saugumo pareigūno ištarnautas laikas, būtinas tarnybiniam rangui gauti, skaičiuojamas nuo ankstesnio tarnybinio rango suteikimo dienos. Ši nuostata gali būti netaikoma aukštesnį tarnybinį rangą suteikiant kaip paskatinimą.

4. Tarnybiniai rangai nesuteikiami saugumo pareigūnams, turintiems galiojančias drausmines nuobaudas.

5. Pirmieji tarnybiniai rangai saugumo pareigūnams suteikiami šia tvarka:

1) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo instruktoriaus, suteikiamas jaunesniesiems specialistams, atliekantiems fizinės apsaugos funkcijas;

2) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo jaunesniojo konsultanto, suteikiamas jaunesniesiems inspektoriams, taip pat inspektoriams, atliekantiems fizinės apsaugos funkcijas;

3) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo konsultanto, suteikiamas specialistams, inspektoriams (išskyrus atliekančius fizinės apsaugos funkcijas);

4) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo vyresniojo konsultanto, suteikiamas vyresniesiems inspektoriams, vyresniesiems specialistams;

5) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo III rango patarėjo, suteikiamas poskyrių viršininkams ir jų pavaduotojams, specialios paskirties įstaigų skyrių viršininkams ir jų pavaduotojams, poskyrių viršininkams, vyriausiesiems specialistams;

6) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo II rango patarėjo, suteikiamas centrinio aparato savarankiškų skyrių viršininkams ir jų pavaduotojams, valdybų skyrių ir teritorinių įstaigų viršininkams ir jų pavaduotojams, specialios paskirties įstaigų valdybų viršininkams ir jų pavaduotojams, skyrių viršininkams ir jų pavaduotojams;

7) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo I rango patarėjo, suteikiamas valdybų viršininkams ir jų pavaduotojams, specialios paskirties įstaigų vadovams ir jų pavaduotojams;

8) pirmasis tarnybinis rangas, ne aukštesnis kaip saugumo vyresniojo valstybės patarėjo, suteikiamas generalinio direktoriaus pavaduotojams;

9) Saugumo departamento generaliniam direktoriui suteikiamas saugumo vyriausiojo valstybės patarėjo tarnybinis rangas.

6. Aukštesni tarnybiniai rangai saugumo pareigūnams suteikiami laikantis šių nuostatų:

1) saugumo vyresniojo valstybės patarėjo tarnybinis rangas – generalinio direktoriaus pavaduotojams, centrinio aparato valdybų viršininkams, jų pavaduotojams, centrinio aparato savarankiškų skyrių viršininkams, specialios paskirties įstaigų vadovams ir jų pavaduotojams, ištarnavusiems saugumo I rango patarėjais ne mažiau kaip 4 metus;

2) saugumo I rango patarėjo tarnybinis rangas – centrinio aparato savarankiškų skyrių viršininkų pavaduotojams, valdybų skyrių ir teritorinių įstaigų viršininkams bei jų pavaduotojams, specialios paskirties įstaigų valdybų viršininkams ir jų pavaduotojams, ištarnavusiems saugumo II rango patarėjais ne mažiau kaip 4 metus;

3) saugumo II rango patarėjo tarnybinis rangas – poskyrių viršininkams ir jų pavaduotojams, specialios paskirties įstaigų skyrių viršininkams ir jų pavaduotojams, poskyrių viršininkams, vyriausiesiems specialistams, ištarnavusiems saugumo III rango patarėjais ne mažiau kaip 3 metus;

4) saugumo III rango patarėjo tarnybinis rangas – vyresniesiems inspektoriams, inspektoriams, vyresniesiems specialistams ir specialistams (išskyrus atliekančius fizinės apsaugos funkcijas), ištarnavusiems saugumo vyresniaisiais konsultantais ne mažiau kaip 3 metus;

5) saugumo vyresniojo konsultanto tarnybinis rangas – jaunesniesiems inspektoriams, taip pat inspektoriams, atliekantiems fizinės apsaugos funkcijas, ištarnavusiems saugumo konsultantais ne mažiau kaip 2 metus;

6) saugumo konsultanto tarnybinis rangas – saugumo jaunesniesiems konsultantams, ištarnavusiems jais ne mažiau kaip 2 metus;

7) saugumo jaunesniojo konsultanto tarnybinis rangas – saugumo instruktoriams, ištarnavusiems jais ne mažiau kaip 2 metus.

7. Iki šio Statuto įsigaliojimo saugumo pareigūnų turėti laipsniai prilyginami šiems tarnybiniais rangams:

1) viršilos ir žemesni laipsniai – saugumo instruktoriaus tarnybiniam rangui;

2) jaunesniojo leitenanto laipsnis – saugumo jaunesniojo konsultanto tarnybiniam rangui;

3) leitenanto laipsnis – saugumo konsultanto tarnybiniam rangui;

4) vyresniojo leitenanto laipsnis – saugumo vyresniojo konsultanto tarnybiniam rangui;

5) kapitono laipsnis – saugumo III rango patarėjo tarnybiniam rangui;

6) majoro laipsnis – saugumo II rango patarėjo tarnybiniam rangui;

7) pulkininko leitenanto laipsnis – saugumo I rango patarėjo tarnybiniam rangui;

8) pulkininko laipsnis – saugumo vyresniojo valstybės patarėjo tarnybiniam rangui.

30 straipsnis. Tarnybinio rango pažeminimas ir atėmimas

1. Už drausminius nusižengimus šio Statuto nustatyta tvarka saugumo pareigūnui gali būti suteikiamas viena pakopa žemesnis tarnybinis rangas. Aukštesnis tarnybinis rangas pareigūnui gali būti sugrąžintas ne anksčiau kaip po 1 metų. Į šį terminą neįskaitomas laikas, kai pareigūnas

neatlieka tarnybos dėl atostogų, mokymosi ar ligos. Iki aukštesnio tarnybinio rango grąžinimo saugumo pareigūnui negali būti pakartotinai pažemintas tarnybinis rangas.

2. Saugumo pareigūnui tarnybinis rangas gali būti atimtas tik įsiteisėjus apkaltinamajam teismo nuosprendžiui arba pareigūnui netekus Lietuvos Respublikos pilietybės. Saugumo pareigūno tarnybinį rangą atima jį suteikęs pareigūnas.

31 straipsnis. Kvalifikacinės kategorijos ir jų suteikimo tvarka

1. Saugumo pareigūnams kvalifikacinės kategorijas suteikia Saugumo departamento generalinis direktorius.

2. Kvalifikacinių kategorijų reikalavimus bei šių kategorijų suteikimo tvarką reglamentuoja Kvalifikacinių kategorijų suteikimo nuostatai.

3. Saugumo pareigūnams gali būti suteikiamos šios kvalifikacinės kategorijos: penktoji (V), ketvirtoji (IV), trečioji (III), antroji (II), pirmoji (I). Aukščiausia yra pirmoji kvalifikacinė kategorija, žemiausia – penktoji kvalifikacinė kategorija.

4. Saugumo departamento generaliniam direktoriui pagal pareigas suteikiama pirmoji kvalifikacinė kategorija.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

SAUGUMO PAREIGŪNŲ SKATINIMAS IR ATSAKOMYBĖ

32 straipsnis. Skatinimas, apdovanojimai bei jų skyrimas

1. Už pavyzdingą tarnybą saugumo pareigūnai gali būti skatinami:

1) padėka;

2) saugumo pareigūno vidutinio darbo užmokesčio dydžio vienkartinė pinigine išmoka;

3) vardine dovana;

4) suteikiant žinybinį pasižymėjimo ženklą;

5) (neteko galios nuo 2003 m. spalio 29 d.);

6) suteikiant aukštesnį tarnybinį rangą, neištarnavus šio Statuto 29 straipsnio 6 dalyje numatyto laiko, būtino aukštesniam tarnybiniam rangui gauti.

2. Saugumo pareigūnai už ypatingus nuopelnus tarnyboje gali būti pristatyti valstybės apdovanojimui.

3. Saugumo pareigūnų skatinimo tvarka nustatoma Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu.

4. Saugumo departamento žinybinio pasižymėjimo ženklo nuostatus tvirtina Saugumo departamento generalinis direktorius.

5. Duomenys apie saugumo pareigūnų paskatinimus ir apdovanojimus įrašomi į jų asmens bylas.

6. Saugumo pareigūnai, turintys galiojančią drausminę nuobaudą, neskatinami.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1752](#), 2003-10-07, Žin., 2003, Nr. 101-4539 (2003-10-29)

33 straipsnis. Drausminės nuobaudos

1. Už įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus bei kitus drausminius nusižengimus saugumo pareigūnams skiriamos šios drausminės nuobaudos:

1) pastaba;

2) papeikimas;

3) griežtas papeikimas;

4) tarnybinio rango pažeminimas;

5) perkėlimas į žemesnes pareigas;

6) atleidimas iš tarnybos.

2. Už vieną nusižengimą taikoma tik viena drausminė nuobauda.

3. Sprendimas dėl drausminės nuobaudos skyrimo per 1 mėnesį gali būti skundžiamas teismui.

4. Duomenys apie saugumo pareigūnui paskirtą drausminę nuobaudą įrašomi į jo asmens bylą.

34 straipsnis. Drausminių nusižengimų tyrimas ir nuobaudų skyrimas

1. Drausminės nuobaudos skyrimo procedūra pradedama, Saugumo departamento generaliniam direktoriui ar jo įgaliotam pareigūnui gavus informaciją apie saugumo pareigūno drausminį nusižengimą. Drausminių nusižengimų tyrimą atlieka Saugumo departamento generalinio direktoriaus įgalioti pareigūnai ar jo sudaryta komisija.

2. Drausminė nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo nusižengimo paaiškėjimo dienos, neįskaitant laiko, kurį saugumo pareigūnas nebuvo tarnyboje dėl ligos arba atostogavo. Negalima skirti drausminės nuobaudos praėjus 1 metams nuo nusižengimo padarymo dienos.

3. Prieš skiriant drausminę nuobaudą, reikalaujama, kad saugumo pareigūnas raštu pasiaiškintų. Jei pareigūnas atsisako raštu pasiaiškinti, drausminę nuobaudą galima skirti be pasiaiškinimo.

4. Drausminė nuobauda skiriama Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu.

5. Drausminių nusižengimų tyrimo tvarka nustatoma Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu.

35 straipsnis. Drausminės nuobaudos išnykimas

1. Saugumo pareigūnas laikomas nebaustu drausmine nuobauda, kai po nuobaudos už drausminį nusižengimą (išskyrus atleidimą iš tarnybos) skyrimo praėjo 1 metai.

2. Už gerą tarnybą drausminė nuobauda gali būti panaikinta Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu.

36 straipsnis. Materialinė atsakomybė

1. Saugumo pareigūnas turi atlyginti tiesioginę žalą, padarytą dėl savo neteisėtų veiksmų ar sprendimų, pareigų neatlikimo ar šiurkštaus aplaidumo atliekant pareigas, kai Saugumo departamentas savo ar teismo sprendimu turėjo atlyginti žalą arba kai žala padaryta Saugumo departamentui, bet ne didesnę kaip paskutinių 6 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio.

2. Saugumo departamentui padarytą žalą saugumo pareigūnas gali atlyginti savo noru.

3. Jei saugumo pareigūnas gera valia šalių susitarimu žalos neatlygino, Saugumo departamento generalinis direktorius priima sprendimą dėl žalos atlyginimo išskaitant iš saugumo pareigūno darbo užmokesčio žalos dydį, neviršijantį jo vidutinio darbo užmokesčio. Sprendimas priimamas per 1 mėnesį nuo žalos paaiškėjimo ar teismo sprendimo gavimo dienos. Neatlyginta žalos dalis išieškoma pareiškus ieškinį teisme.

4. Priėmus sprendimą dėl žalos atlyginimo, iš saugumo pareigūno darbo užmokesčio kas mėnesį išskaitoma ne daugiau kaip 20 procentų jam priklausančio per mėnesį mokėti darbo užmokesčio.

SEPTINTASIS SKIRSNIS SAUGUMO PAREIGŪNO NUŠALINIMAS NUO PAREIGŲ

37 straipsnis. Nušalinimo nuo pareigų pagrindai ir terminai

1. Saugumo pareigūnas nušalinamas nuo pareigų:

1) jeigu jis yra tarnyboje neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų – tą dieną;

2) jeigu jis traukiamas baudžiamojon atsakomybėn – visą baudžiamosios bylos tyrimo ir nagrinėjimo laikotarpį.

2. Saugumo pareigūnas gali būti nušalinamas nuo pareigų, jeigu jis įtariamas padaręs drausminį nusižengimą – kol bus atliktas tarnybinis tyrimas ir priimtas sprendimas dėl drausminės nuobaudos skyrimo ar jo tolesnės tarnybos.

38 straipsnis. Nušalinimo nuo pareigų tvarka ir reikalavimai nušalintam pareigūnui

1. Saugumo pareigūnas nušalinamas nuo pareigų generalinio direktoriaus įsakymu.

2. Pasiūlymą nušalinti saugumo pareigūną Saugumo departamento generaliniam direktoriui teikia šio pareigūno tiesioginis vadovas ar kitas įgaliotas saugumo pareigūnas.

3. Nušalintas nuo pareigų saugumo pareigūnas privalo savo tiesioginiam vadovui ar kitam įgaliotam pareigūnui grąžinti tarnybinį ginklą, specialiąsias priemones, tarnybinį pažymėjimą, tarnybinį ženklą, dokumentus bei kitas darbo priemones, kurias jis turėjo eidamas tarnybines pareigas.

4. Darbo užmokestis nušalinimo metu nemokamas. Pripažinus, kad saugumo pareigūnas nepadarė drausminio nusižengimo, jis grąžinamas į ankstesnes pareigas ir jam išmokamas darbo užmokestis už laikotarpį, per kurį jis nebuvo mokamas dėl nušalinimo nuo pareigų.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ, FIZINĖS IR KITOKIOS PRIEVARTOS NAUDOJIMAS

39 straipsnis. Prievartos rūšys ir naudojimo sąlygos

1. Saugumo pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą, kai ji yra būtina užkertant kelią teisės pažeidimams, sulaikyti pažeidimus padariusius asmenis ir kitais atvejais, saugant bei ginant asmens, visuomenės, valstybės interesus. Prievarta, galinti sukelti kūno sužalojimus ar mirtį, gali būti naudojama tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai įvykdyti, ir tik po to, kai visos įmanomos įtikinimo ar kitos priemonės nebuvo veiksmingos. Prievartos rūšį ir jos panaudojimo ribas pasirenka pareigūnas, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį bei individualias pažeidėjo savybes. Naudodami prievartą, saugumo pareigūnai privalo stengtis išvengti sunkių pasekmių.

2. Saugumo pareigūnas šio Statuto 40 ir 41 straipsnių nustatytais pagrindais ir sąlygomis gali panaudoti psichinę ar fizinę prievartą, šaunamąjį ginklą.

3. Psichinė prievarta Statute suprantama kaip įspėjimas apie ketinimą nedelsiant panaudoti fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą. Psichinei prievartai prilyginamas šaunamojo ginklo demonstravimas bei įspėjamieji šūviai, tačiau šias psichinės prievartos priemones galima naudoti tik esant Statuto 41 straipsnio 2 dalyje išvardytoms sąlygoms.

4. Fizinė prievarta Statute suprantama kaip:

1) bet kokio pobūdžio fizinės jėgos bei kovinių imtynių veiksmų panaudojimas;
2) specialiųjų priemonių – Saugumo departamento ginkluotėje esamų lazdų, antrankių bei rišimo priemonių, dujų (skirtų apsaugai ir specialios paskirties), tarnybinių šunų, transporto priverstinio sustabdymo bei kitų įstatymų leidžiamų ir Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintų aktyvios ir pasyvios gynybos priemonių panaudojimas.

5. Jei saugumo pareigūnas su savimi neturi specialiųjų priemonių ar šaunamojo ginklo, jis gali panaudoti bet kokias pagalbines priemones, būtinas kėsinimuisi atremti ar pavojaus šaltiniui neutralizuoti.

6. Prieš naudodamas fizinę prievartą arba šaunamąjį ginklą, saugumo pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba toks įspėjimas neįmanomas.

7. Atitinkamų padalinių saugumo pareigūnai turi būti specialiai parengti ir periodiškai tikrinami, ar gali veikti situacijose, kuriose naudojama fizinė prievarta, šaunamasis ginklas.

8. Saugumo pareigūnas, nepažeisdamas šio Statuto reikalavimų panaudojęs prievartą ir padaręs žalą įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiamas.

9. Jei dėl saugumo pareigūno panaudotos prievartos asmuo mirė ar patyrė sveikatos sutrikimą, Saugumo departamento generalinis direktorius apie tai praneša generaliniam prokurorui ar jo pavaduotojui.

10. Šaunamąjį ginklą ir specialiąsias priemones iš saugumo pareigūno gali paimti Saugumo departamento generalinis direktorius, jo pavaduotojai, tiesioginis vadovas arba kitas generalinio direktoriaus įgaliotas pareigūnas, neaiškindami paėmimo priežasčių. Jei šaunamąjį ginklą ir specialiąsias priemones paėmė ne Saugumo departamento generalinis direktorius, jam apie tai nedelsiant pranešama raštu.

40 straipsnis. Fizinės prievartos naudojimas

1. Saugumo pareigūnas turi teisę panaudoti fizinę prievartą:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio gyvybei ar sveikatai kėsinimosi, taip pat išlaisvindamas pagrobtus ar paimtus įkaitais asmenis;

2) persekiodamas ar sulaikydamas teisės pažeidimą padariusį ar darantį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo;

3) kai kėsিনamasi į Saugumo departamento kontroliuojamą ar saugomą objektą, transporto priemonę, šaunamąjį ginklą, specialiąsias ryšio, aktyvios ar pasyvios gynybos priemones, tarnybinius dokumentus ar kitą Saugumo departamento turtą, taip pat kai būtina juos atgauti;

4) esant tarnybiniam būtinumui sulaikyti transporto priemonę vairuojantį asmenį;

5) siekdamas sulaikyti suimtus (sulaikytus) asmenis, bandančius bėgti ar pabėgusius konvojavimo metu.

2. Draudžiama naudoti kovinių imtynių veiksmus bei specialiąsias priemones prieš nėščias moteris, taip pat prieš invalidus ar nepilnamečius, kai šie asmenų požymiai pareigūnui yra žinomi arba aiškiai matomi, išskyrus atvejus, kai tokie asmenys užpuola arba priešinasi ginklu, kitu pavojingu gyvybei ar sveikatai būdu arba kai užpuola tokių asmenų grupę ir šis užpuolimas kelia grėsmę gyvybei ar sveikatai.

41 straipsnis. Šaunamojo ginklo naudojimas

1. Saugumo pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą, kai kitos prievartos priemonės yra neveiksmingos.

2. Saugumo pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenį šiais atvejais:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai kėsिनimosi, taip pat išlaisvindamas pagrobtus ar paimtus įkaitais asmenis;

2) persekiodamas ar sulaikydamas nusikaltimą padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo, jeigu kitaip jo neįmanoma sulaikyti, taip pat tais atvejais, kai asmuo atsisako įvykdyti teisėtą reikalavimą padėti ginklą ar kitą daiktą, kuriuo galima sužaloti žmogų, jeigu kitaip jo neįmanoma nuginkluoti;

3) kai kėsინamasi į šaunamąjį ginklą, tarnybinius dokumentus, tarnybines transporto priemones ar kitą specialios paskirties Saugumo departamento turtą arba kai būtina atremti Saugumo departamento kontroliuojamų ar saugomų objektų užpuolimą, jeigu kyla pavojus asmens gyvybei ar sveikatai;

4) siekdamas sulaikyti suimtus (sulaikytus) asmenis, bandančius bėgti ar pabėgusius konvojavimo metu.

3. Eidamas tarnybines pareigas saugumo pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš transporto priemonę šio straipsnio 2 dalies numatytais atvejais. Saugumo pareigūnas taip pat turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš transporto priemones bei gyvūnus būtinojo reikalingumo ir būtiniosios ginties atvejais.

4. Draudžiama naudoti šaunamąjį ginklą žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, prieš nėščias moteris, taip pat prieš invalidus, nepilnamečius, jei šie asmenų požymiai pareigūnui yra žinomi arba aiškiai matomi, išskyrus atvejus, kai tokie asmenys užpuola arba priešinasi ginklu ar kitu pavojingu gyvybei ar sveikatai būdu arba kai užpuola tokių asmenų grupę ir šis užpuolimas kelia grėsmę gyvybei ar sveikatai.

5. Saugumo pareigūnas turi teisę išimti šaunamąjį ginklą iš dėklo ir parengti jį naudoti, jeigu mano, kad konkrečioje situacijoje gali tekti jį panaudoti.

6. Saugumo pareigūnas, nesukeldamas grėsmės įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą arba išsikviesti pagalbą.

7. Apie šaunamojo ginklo panaudojimą prieš asmenis nedelsiant pranešama Saugumo departamento generaliniam direktoriui bei generaliniam prokurorui ar jo pavaduotojui. Išsamus tarnybinis pranešimas pateikiamas ne vėliau kaip per 24 valandas po įvykio.

DEVINTASIS SKIRSNIS SAUGUMO PAREIGŪNŲ SOCIALINĖS IR KITOS GARANTIJOS

42 straipsnis. Saugumo pareigūnų atostogos

1. Saugumo pareigūnams kasmetinių atostogų trukmė, numatyta Valstybės saugumo departamento įstatymo 30 straipsnyje, nustatoma atsižvelgiant į tarnybos stažą. Į saugumo pareigūno tarnybos stažą įskaitoma:

1) tarnybos laikas, nustatytas Valstybės saugumo departamento įstatymo 28 straipsnyje;

2) tarnybos laikas, nustatytas Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatyme.

2. Saugumo pareigūnams kasmetinės atostogos gali būti suteikiamos iš karto visos arba dalimis, tačiau viena nepertraukiama atostogų dalis negali būti trumpesnė kaip 14 kalendorinių dienų.

3. Saugumo pareigūnams gali būti suteikiamos šios tikslinės atostogos:

- 1) nėštumo ir gimdymo;
- 2) tėvystės;
- 3) vaiko priežiūros;
- 4) mokymosi;
- 5) dėl gyvenamosios vietos pakeitimo.

4. Nėštumo ir gimdymo, tėvystės, vaiko priežiūros, mokymosi atostogų trukmę bei suteikimo tvarką reglamentuoja šis ir kiti įstatymai.

5. Mokymosi atostogos suteikiamos pagal saugumo pareigūno prašymą, pateikus atitinkamą mokymo įstaigos dokumentą.

6. Saugumo pareigūnui, keičiančiam gyvenamąją vietą dėl perkėlimo į kitas pareigas ar laikino pavidimo atlikti kitas pareigas kitoje gyvenamojoje vietoje, persikelti skiriama iki 5 darbo dienų. Už šį laikotarpį saugumo pareigūnui mokamas jo vidutinis darbo užmokestis, taip pat Saugumo departamento generalinio direktoriaus nustatyta tvarka kompensuojamos persikėlimo išlaidos.

7. Saugumo pareigūno prašymu dėl šeiminių aplinkybių ar kitų svarbių priežasčių kartą per kalendorinius metus gali būti suteikiamos ne ilgesnės kaip 30 kalendorinių dienų nemokamos atostogos. Saugumo pareigūnas, kuriam suteiktos nemokamos atostogos, nepraranda teisės į kasmetines ar tikslines atostogas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-663](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 74-2817 (2006-07-03)

Nr. [X-1029](#), 2007-01-18, *Žin.*, 2007, Nr. 8-316 (2007-01-19)

43 straipsnis. Darbo užmokestis

1. Saugumo pareigūnų darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai už tarnybinį rangą, tarnybos stažą, kvalifikacinę kategoriją, priemokos.

2. Saugumo pareigūnų priedai už tarnybinį rangą:

- 1) saugumo instruktoriui – 15 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 2) saugumo jaunesniajam konsultantui – 20 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 3) saugumo konsultantui – 30 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 4) saugumo vyresniajam konsultantui – 40 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 5) saugumo III rango patarėjui – 50 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 6) saugumo II rango patarėjui – 60 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 7) saugumo I rango patarėjui – 70 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 8) saugumo vyresniajam valstybės patarėjui – 80 procentų pareiginės algos bazinio dydžio;
- 9) saugumo vyriausiajam valstybės patarėjui – 90 procentų pareiginės algos bazinio dydžio.

3. Saugumo pareigūnų priedai už kvalifikacinę kategoriją:

- 1) V kvalifikacinės kategorijos – 10 procentų pareiginės algos dydžio;
- 2) IV kvalifikacinės kategorijos – 20 procentų pareiginės algos dydžio;
- 3) III kvalifikacinės kategorijos – 30 procentų pareiginės algos dydžio;
- 4) II kvalifikacinės kategorijos – 40 procentų pareiginės algos dydžio;
- 5) I kvalifikacinės kategorijos – 50 procentų pareiginės algos dydžio.

4. Saugumo pareigūno pareiginė alga, priedas už tarnybos stažą bei priemokos mokami Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka.

5. Laikinojo nedarbingumo bei nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu saugumo pareigūnams mokamas Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotas vidutinis jų darbo užmokestis, o vaiko priežiūros, kol jam sueis vieni metai, atostogų laikotarpiu – 70 procentų šia tvarka apskaičiuoto vidutinio jų darbo užmokesčio. Nuo 2007 m. sausio 1 d. vaiko priežiūros, kol jam sueis vieni metai, atostogų laikotarpiu saugumo pareigūnams mokama 85 procentai Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuoto vidutinio jų darbo užmokesčio, nuo 2007 m. liepos 1 d. šios išmokos

dydis nuo nėštumo ir gimdymo atostogų pabaigos, kol vaikui sukaks 6 mėnesiai, yra 100 procentų, o likusį laiką – 85 procentai Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuoto vidutinio jų darbo užmokesčio. Saugumo pareigūnams, jeigu gimsta du ir daugiau vaikų, vaiko priežiūros, kol jam sueis vieni metai, atostogų laikotarpiu mokamas Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotas vidutinis jų darbo užmokestis.

6. Tėvystės atostogų laikotarpiu saugumo pareigūnams mokamas Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotas vidutinis jų tarnybinis atlyginimas, jeigu jie gyvena santuokoje su kūdikio motina.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-122](#), 2005-02-15, *Žin.*, 2005, Nr. 28-874 (2005-02-26)

Nr. [X-663](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 74-2817 (2006-07-03)

Nr. [X-792](#), 2006-07-19, *Žin.*, 2006, Nr. 87-3403 (2006-08-08)

44 straipsnis. Kompensacijos

1. Saugumo pareigūnui žuvus dėl tarnybos Saugumo departamente, jo šeimai – nepilnamečiams vaikams (įvaikiams), kol jiems sukaks 16 metų, taip pat besimokantiems nustatyta tvarka įregistruotų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose vaikams (įvaikiams), kol jiems sukaks 24 metai, sutuoktiniui, mirusiojo vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui ar motinai – bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, per 1 metus nuo pareigūno mirties lygiomis dalimis išmokama 120 mėnesių darbo užmokesčio dydžio vienkartinė kompensacija.

2. Saugumo pareigūną pripažinus nežinia kur esančiu ar paskelbus mirusiu, laikoma, kad jis yra pripažintas nežinia kur esančiu ar paskelbtas žuvusiu dėl tarnybos, jeigu neįrodyta kitaip, ir jo šeimai bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo jo išlaikomi arba nurodytą dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, nuo pareigūno pripažinimo nežinia kur esančiu ar paskelbimo žuvusiu dienos kas mėnesį lygiomis dalimis mokama jo vidutinio darbo užmokesčio kompensacija, neviršijant 120 mėnesių darbo užmokesčio dydžio sumos.

3. Kai saugumo pareigūnas, kuris buvo sužeistas eidamas tarnybines pareigas arba dėl tarnybos Saugumo departamente, pateikia medicinos komisijos išvadą, jam Vyriausybės nustatyta tvarka išmokama nuo 1 iki 5 metų (nuo 12 iki 60 mėnesių) darbo užmokesčio dydžio kompensacija.

4. Mokamos šios kompensacijos:

- 1) I grupės invalidams dėl sužeidimo – 60 mėnesių darbo užmokesčio dydžio;
- 2) II grupės invalidams dėl sužeidimo – 48 mėnesių darbo užmokesčio dydžio;
- 3) III grupės invalidams dėl sužeidimo – 36 mėnesių darbo užmokesčio dydžio;
- 4) sunkaus sužeidimo (suluošinimo) atveju – 24 mėnesių darbo užmokesčio dydžio;
- 5) apysunkio sužeidimo (suluošinimo) atveju – 18 mėnesių darbo užmokesčio dydžio;
- 6) lengvo sužeidimo (suluošinimo) atveju – 12 mėnesių darbo užmokesčio dydžio.

5. Saugumo pareigūno sužeidimo (suluošinimo) sunkumo laipsnį, taip pat jei dėl sužeidimo liko sveikatos pakitimų ar sumažėjo jo tinkamumas tarnybai, teisės aktų nustatyta tvarka nustato įgaliota Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigos medicinos komisija.

45 straipsnis. Sveikatos draudimas

Saugumo pareigūnai privalomuoju sveikatos draudimu draudžiami valstybės lėšomis.

46 straipsnis. Išmokos atleidžiamiems saugumo pareigūnams

1. Saugumo pareigūnui atleidžiamam iš tarnybos šio Statuto 22 straipsnio 1 dalies 6, 13, 14, 15 ir 18 punktų nustatytais pagrindais, išmokama 2 mėnesių jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka.

2. Šio Statuto 22 straipsnio 1 dalies 6, 13, 14 ir 18 punktuose nurodytais pagrindais atleistiems saugumo pareigūnams šio straipsnio 1 dalyje numatyta išeitinė išmoka didinama tokia tvarka: turintiems daugiau kaip 5 metų tarnybos Saugumo departamente stažą – pusantro karto, turintiems daugiau kaip 10 metų – du kartus, daugiau kaip 20 metų – tris kartus.

3. Šio Statuto 22 straipsnio 1 dalies 14 punkte nurodytu pagrindu atleistiems saugumo pareigūnams šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta išeitinė išmoka pradedama mokėti praėjus

mėnesiui nuo pareigūno atleidimo dienos ir mokama kas mėnesį lygiomis dalimis. Jos mokėjimas nutraukiamas, jei asmuo įsidarbina kitur. Kitais atvejais išeitinė išmoka mokama atleidimo iš pareigų dieną.

47 straipsnis. Tarnybos laikas

1. Saugumo pareigūnai tarnauja Departamente ne ilgiau, negu kol jiems sukanka 62 metai ir 6 mėnesiai.

2. Saugumo pareigūnai, išskyrus generalinį direktorių ir jo pavaduotojus, Saugumo departamente tarnauja:

1) iki saugumo I rango patarėjo įskaitytinai – kol sukanka 50 metų;

2) saugumo vyresnieji valstybės patarėjai – kol sukanka 55 metai.

3. Saugumo departamento generalinis direktorius ir jo pavaduotojai Saugumo departamente tarnauja iki Respublikos Prezidento dekreto dėl jų atleidimo iš pareigų įsigaliojimo, bet ne ilgiau negu iki šio straipsnio 1 dalyje nustatyto amžiaus.

4. Saugumo pareigūno prašymu jo tarnybos laikas Saugumo departamento generalinio direktoriaus įsakymu gali būti pratęstas nurodant tarnybos pratęsimo terminą, bet ne ilgiau, negu kol pareigūnui sukanka 62 metai ir 6 mėnesiai.

48 straipsnis. Aprūpinimas gyvenamosiomis patalpomis

1. Saugumo pareigūnams, tarnybos vietoje neturintiems gyvenamosios patalpos, teisės aktų nustatyta tvarka gali būti suteikiami tarnybiniai butai.

2. Saugumo pareigūnams, tarnybos vietoje nuosavybės teise neturintiems gyvenamosios patalpos, Saugumo departamento generalinio direktoriaus nustatyta tvarka gali būti kompensuojamos gyvenamųjų patalpų (įskaitant ir tarnybines gyvenamąsias patalpas) nuomos išlaidos: mokama 3 minimaliųjų gyvenimo lygių išmoka.

49 straipsnis. Kitos garantijos

Saugumo pareigūnams, kurių materialinė būklė sunki dėl ligos, šeimos nario ligos ar mirties, stichinės nelaimės, turto netekimo, taip pat kitais ypatingais atvejais gali būti skiriama iki 5 minimaliųjų mėnesinių algų dydžio pašalpa. Pašalpa mokama iš Saugumo departamentui darbo užmokesčiui skirtų lėšų.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1752](#), 2003-10-07, Žin., 2003, Nr. 101-4539 (2003-10-29)

VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTO STATUTO 32 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-122](#), 2005-02-15, Žin., 2005, Nr. 28-874 (2005-02-26)

VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTO STATUTO 43 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. kovo 1 d.

Jeigu pareigūnams, esantiems vaiko priežiūros, kol jam sueis vieni metai, atostogose, pagal šio įstatymo nuostatas apskaičiuota 70 procentų vidutinio jų darbo užmokesčio suma yra mažesnė nei mokėta iki šio įstatymo įsigaliojimo, toliau mokama anksčiau nustatyto dydžio suma.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-663](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. 74-2817 (2006-07-03)

VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTO STATUTO 42 IR 43 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2006 m. liepos 1 d.

Įsigaliojus šiam įstatymui, Valstybės saugumo departamento pareigūnams, esantiems vaiko priežiūros, kol jam sueis vieni metai, atostogose, apskaičiuotos sumos perskaičiuojamos vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis ir mokamos nuo šio įstatymo nuostatų įsigaliojimo dienos.

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-792](#), 2006-07-19, Žin., 2006, Nr. 87-3403 (2006-08-08)

VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTO STATUTO 43 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1029](#), 2007-01-18, Žin., 2007, Nr. 8-316 (2007-01-19)

VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTO STATUTO 22 IR 42 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2007-01-23)

autrap@lrs.lt